

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังเร่งรัดพัฒนาไปสู่ประเทศอุตสาหกรรมมากขึ้น และมุ่งสู่การใช้วิทยาการและเทคโนโลยีขั้นสูง จึงจำเป็นที่จะต้องเร่งระดมพัฒนาทรัพยากรต่าง ๆ ที่จะนำมาสู่กระบวนการให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ และทรัพยากรที่สำคัญที่สุดได้แก่ ทรัพยากรกำลังคน (human resource) ซึ่งเป็นกำลังหลักในการพัฒนาประเทศให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จะเป็นหน้าที่อันสำคัญของสถานศึกษาในระดับต่าง ๆ ในการพัฒนาบุคลากรเพื่อสนองกับความต้องการของวงการอุตสาหกรรมที่จะเกิดขึ้นมา การเกิดอุบัติเหตุทุกครั้งในโรงงานย่อมกระทบกระเทือนต่อการผลิต แม้บางครั้งจะไม่ทำให้เกิดการบาดเจ็บ หรือความเสียหายทางทรัพย์สินเลยก็ตาม อุบัติเหตุทำให้เสียเวลาการผลิตตามแผนงาน การสูญเสียเวลาทำงาน หรือการบาดเจ็บพิการ เนื่องจากอุบัติเหตุอาจเกิดขึ้นจากการกระทำที่ไม่ปลอดภัย (unsafe act) ของคนงานเอง เช่น คนงานไม่ยอมใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่โรงงานจัดหาให้ หรือทำงานแบบชอบเสี่ยงไม่ปฏิบัติตามกฎหรือคู่มือการทำงานอย่างปลอดภัย หรือเกิดจากการทำงานกับเครื่องจักรตลอดจนสภาพแวดล้อมที่อันตราย (unsafe condition) โดยไม่มีระบบป้องกันอันตรายที่เพียงพอ การควบคุมการผลิตให้ได้ตามแผนงาน จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับการป้องกันอุบัติเหตุและการเสริมสร้างความปลอดภัยในโรงงานอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะการผลิตที่มีประสิทธิภาพจะต้องเสร็จภายในกำหนดเวลาตามแผนงาน

สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับงานนั้น อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากการทำงานของแต่ละคนจะทำให้เกิดการบาดเจ็บไปจนถึงขั้นรักษาให้หาย หรือไม่หายกลายเป็นคนพิการ ทูพพลภาพ หรือท้ายสุดก็เสียชีวิต ความสูญเสียชีวิต ซึ่งความสูญเสียจากการเกิดอุบัติเหตุแบ่งได้เป็นสองประเภทคือ ประเภทแรก ความสูญเสียส่วนที่ประเมินค่าได้ ซึ่งมีผลกระทบต่อเงิน คน วัสดุ เครื่องมือ เครื่องจักร และผลผลิต ได้แก่ ค่ารักษาพยาบาล ค่าจ้างพักรักษาตัว ค่าทำขวัญ เงินทดแทน ค่าทำศพ เป็นต้น ประเภทที่สอง ความสูญเสียที่ประเมินค่าไม่ได้ ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงาน เสียชื่อเสียง เสียขวัญและกำลังใจ ซึ่งการเกิดอุบัติเหตุในแต่ละครั้ง จะเกิดขึ้นโดยมีสาเหตุ เช่น การกระทำไม่ถูกขั้นตอน การใช้

อุปกรณ์เครื่องมือที่ไม่เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน การแต่งกายไม่เหมาะสม อาจเกิดจาก ผู้ปฏิบัติงานขาดทักษะความชำนาญในการทำกิจกรรมนั้น ๆ มีเจตคติและนิสัยไม่เหมาะสม ฝ่าฝืน กฎระเบียบ ขาดความรู้ความเข้าใจทางเทคโนโลยี และอีกประการหนึ่ง เกิดจากสภาพที่ไม่ปลอดภัย เช่น การวางผังโรงงานไม่ถูกต้อง สภาพแวดล้อมในการทำงานไม่ถูกสุขลักษณะ เครื่องมือหรือ อุปกรณ์ชำรุดเสียหาย

ผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดระยอง มีความสนใจที่จะศึกษา เกี่ยวกับการลดอุบัติเหตุในโรงงานอุตสาหกรรม การทำให้สภาพการทำงานมีความปลอดภัยจึงเป็น สิ่งที่มีความสำคัญอย่างมาก นอกจากเป็นการป้องกันอุบัติเหตุแล้วยังก่อให้เกิดผลผลิตเพิ่มสูงขึ้น ผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้น ในส่วน ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของพนักงาน เพื่อลดจำนวนผู้ประสบอันตรายจากการทำงานส่งผลให้ พนักงานมีความมั่นคงในการปฏิบัติงาน และเป็นแนวทางให้กับผู้บริหารในการจัดการความ ปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพต่อการปฏิบัติงาน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการลดอุบัติเหตุในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดระยอง กรณีศึกษา บริษัท ซี อาร์ เอเชีย (ประเทศไทย) จำกัด
2. เพื่อเปรียบเทียบการลดอุบัติเหตุในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดระยอง ของพนักงาน จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์

สมมติฐานของการวิจัย

การลดอุบัติเหตุในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดระยอง ของพนักงาน จำแนกตามลักษณะ ประชากรศาสตร์ แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ พนักงานที่ปฏิบัติงานในบริษัท ซี อาร์ เอเชีย (ประเทศไทย) จำกัด จำนวน 260 คน (ทะเบียนลูกจ้างบริษัท ซีอาร์ เอเชีย (ประเทศไทย) จำกัด, 2553) เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan (1970, p.608) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 150 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

1. ตัวแปรอิสระ (independent variables) ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น

- เพศ
- อายุ
- สถานภาพสมรส
- ระดับการศึกษา
- ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน
- แผนกงาน
- ระดับตำแหน่ง

1.2 การลดอุบัติเหตุในโรงงานอุตสาหกรรม แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

- การตรวจสอบและการบำรุงรักษา
- กฎระเบียบในการปฏิบัติงานในโรงงานและการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล
- การอบรมเพื่อให้ความรู้และความชำนาญ
- การควบคุมด้านสุขภาพอนามัย

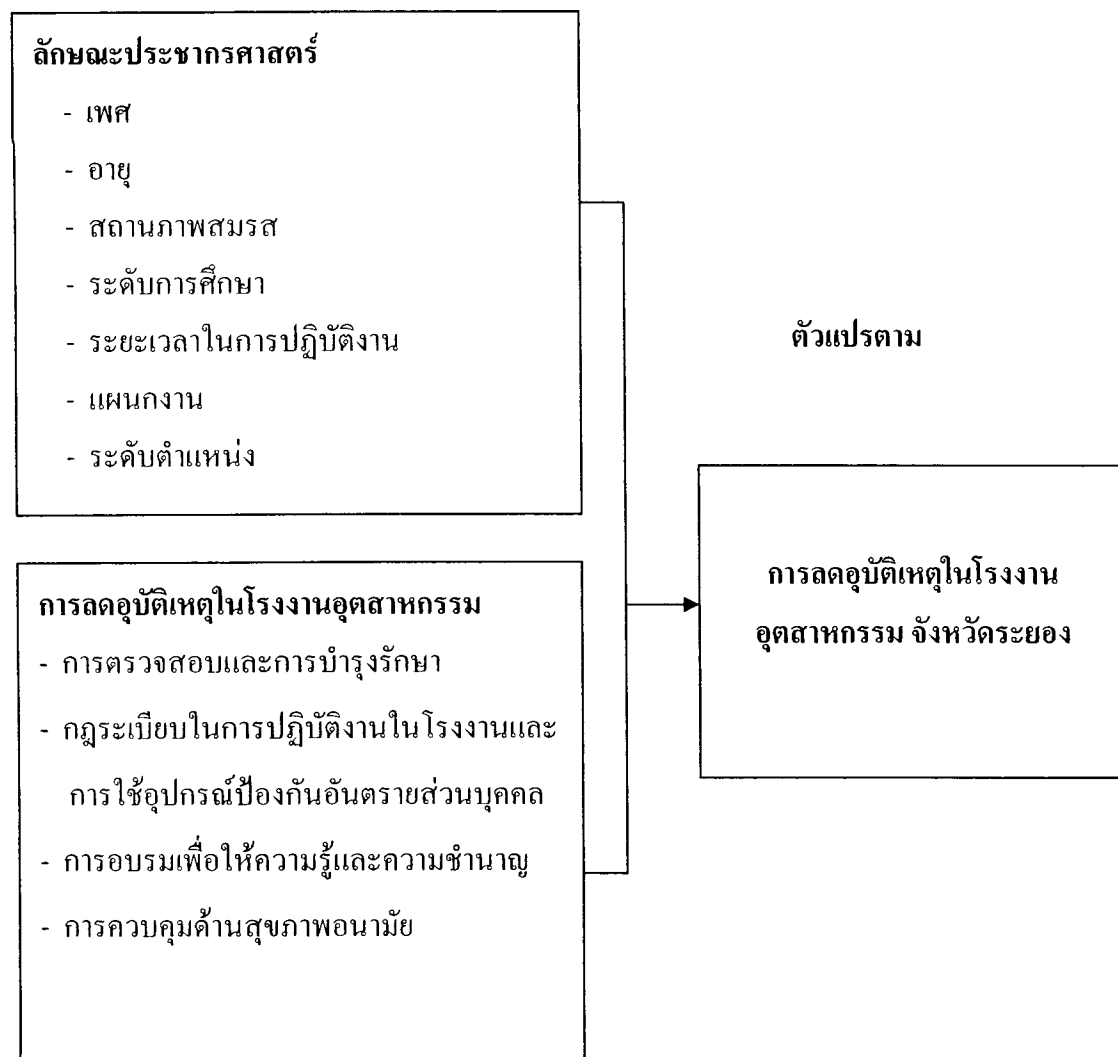
2. ตัวแปรตาม (dependent variables) คือ การลดอุบัติเหตุในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดระยอง

3. ขอบเขตด้านเวลา ระยะเวลาในการวิจัยครั้งนี้ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2553 ถึงเดือนกันยายน 2553

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่องการลดอุบัติเหตุในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดระยอง กรณีศึกษา บริษัท ซีอาร์ เอเชีย (ประเทศไทย) จำกัด ผู้วิจัยได้ทฤษฎีเกี่ยวกับการลดอุบัติเหตุของ Heinrich (1956) และ วิฑูรย์ สิมะโชคดี (2547) มาใช้ในการกำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

การลดอุบัติเหตุในโรงงานอุตสาหกรรม หมายถึง การป้องกันสิ่งที่ทำให้เกิดอันตรายแก่ผู้ปฏิบัติงาน แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ

- การตรวจสอบและการบำรุงรักษา หมายถึง การตรวจสอบทั่วไป เป็นเรื่องเกี่ยวกับการตรวจสอบสถานที่ อุปกรณ์ เครื่องมือ วัสดุต่าง ๆ ขององค์กร และเครื่องมืออุปกรณ์สำหรับใช้งานอย่างเป็นระบบ

- ภาวะเทียบในการปฏิบัติงานในโรงงานและการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล หมายถึง ภาวะเทียบในการควบคุม การปฏิบัติ การป้องกันดูแลเอาใจใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายในการปฏิบัติงาน หรือการรักษาสภาพเครื่องมือให้อยู่ในสภาพที่สามารถใช้งานได้คืออยู่ตลอดเวลา กฎต้องอยู่เป็นพื้นฐานแห่งความจริง สมเหตุสมผลทุกคนเข้าใจและเต็มใจที่จะปฏิบัติ และการควบคุมต้องเป็นไปอย่างเคร่งครัด

- การอบรมเพื่อให้ความรู้และความชำนาญ หมายถึง การให้ทุกคนในองค์กรมีความรู้ความสามารถ และความชำนาญในการทำงานของพวกเขา เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานด้านความปลอดภัย รวมทั้งคุณภาพของผลิตภัณฑ์

- การควบคุมด้านสุขภาพอนามัย หมายถึง โปรแกรมอาชีวอนามัยที่ประสบความสำเร็จ ทำให้มั่นใจว่าอันตรายต่อสุขภาพที่แฝงอยู่ในสิ่งแวดล้อมการทำงานนั้นเป็นที่ประจักษ์

แนวทางการลดอุบัติเหตุ หมายถึง วิธีการใด ๆ เมื่อนำมาใช้แล้วสามารถลดอุบัติเหตุได้อย่างเห็นผล

โรงงานอุตสาหกรรม หมายถึง แหล่งที่ผลิตสินค้าต่างๆ โดยแบ่งออกเป็น 3 ขนาด คือ โรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่, โรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลาง, โรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ซึ่งในที่นี้หมายถึง บริษัท ซี อาร์ เอเชีย (ประเทศไทย) จำกัด ซึ่งเป็นโรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลาง

พนักงาน หมายถึง บุคลากรระดับปฏิบัติการที่ทำงานใน บริษัท ซี อาร์ เอเชีย (ประเทศไทย) จำกัด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางสำหรับองค์กรในการป้องกันสาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุในการทำงานของพนักงาน และมีการฝึกอบรมความปลอดภัยในการทำงานให้แก่พนักงาน เพื่อแก้ไขและป้องกันปัญหาสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงานของพนักงาน

2. ใช้เป็นข้อเสนอแนะแก่องค์กรในการจัดโครงการส่งเสริมความปลอดภัยในการทำงานเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกใหม่เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานร่วมกัน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงาน

3. สามารถนำผลการศึกษาเพื่อประกอบการพิจารณาและกำหนดนโยบายว่าด้วยการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและอาชีวอนามัย